

Svedok v trestnom konaní - jeho práva a povinnosti.

Každý, kto môže poskytnúť informácie významné pre orgány činné v trestnom konaní (vyšetrovateľov a súdy), **je spôsobilý byť svedkom**. V zákone nie je určená veková hranica pre spôsobilosť byť svedkom a preto môže ako svedok vystupovať aj osoba maloletá. Rovnako môže byť svedkom aj osoba s určitým handicapom, ktorý znižuje jej schopnosť vnímať, chápať alebo reprodukovať, avšak je samozrejmé, že v tomto prípade sa prihliadne na stupeň spôsobilosti svedka pravdivo a neskreslene opísať skutočnosti o ktorých svedčí.

Svedkom môže byť aj osoba poškodená trestným činom (obeť, poškodený) - ide o osobu, ktorá bezprostredne vnímala spáchaný skutok, prípadne sa jej bezprostredne dotýka. V prípade, že je poškodený predvolaný ako svedok, nemôže sa dať pri svojej výpovedi zastúpiť splnomocnencom (ktorý ho inak, t.j. ako poškodeného, môže pred súdom zastupovať).

Podľa Trestného poriadku má každý **povinnosť na predvolanie sa ustanoviť a vypovedať** ako svedok o tom, čo mu je známe o trestnom čine a o páchatelovi alebo o okolnostiach dôležitých pre trestné konanie. V prípade, že sa svedok, hoci bol riadne predvolaný, bez dostatočného ospravedlnenia neustanoví, môže byť predvedený.

Právo odoprieť výpoveď ako svedok má príbuzný obvineného v priamom pokolení (rodič, syn alebo dcéra, starý rodič atď.), jeho súrodenec, osvojiteľ, osvojenec, manžel a druh. Rovnako má svedok právo odoprieť výpoveď, ak by výpoveďou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania sebe, príbuznému v priamom pokolení, svojmu súrodencovi, osvojiteľovi, osvojencovi, manželovi alebo druhovi alebo iným osobám v rodinnom alebo obdobnom pomere, ktorých ujmu by právom pociťoval ako svoju vlastnú. Rovnako je svedok oprávnený odoprieť výpoveď, ak by ňou porušil spovedné tajomstvo.

Odoprieť výpoveď nemôže ten, kto má povinnosť trestný čin, ktorého sa svedecká výpoveď týka, oznámiť podľa Trestného zákona (TZ).

Podľa § 168 TZ je ustanovená povinnosť oznámiť napríklad trestný čin týrania blízkej a zverenej osoby alebo vraždy. (Povinnosť oznámenia sa však nevzťahuje napríklad na krádež, lúpež, znásilnenie alebo ublíženie na zdraví).

Svedok môže byť vypočutý v prípravnom konaní (pri vyšetrovaní) a tiež v konaní pred súdom. Pred začatím výsluchu treba zistiť totožnosť svedka, jeho pomer k obvinenému, poučiť ho o práve odoprieť výpoveď, ako aj o tom, že je povinný vypovedať úplnú pravdu a nič nezamlčať. Svedkovi sa musí dať možnosť, aby súvisle vypovedal všetko, čo sám o veci vie a odkiaľ sa dozvedel skutočnosti ním uvádzané.

Ak je ako svedok vyslúchaná **osoba mladšia ako pätnásť rokov** o okolnostiach, ktorých oživovanie v pamäti by mohlo mať nepriaznivý vplyv na jej duševný a mravný vývoj, treba výsluch vykonať obzvlášť ohľaduplne a po obsahovej

stránke tak, aby výsluch v ďalšom konaní nebolo nutné opakovať. K výsluchu sa priberie pedagóg, psychológ alebo iná vhodná osoba. Ak to prispeje k správne vykonaniu výsluchu, môžu byť pribraní aj rodičia.

Svedok má nárok na náhradu nevyhnutných výdavkov (napr. cestovné) a ušlej odmeny za prácu - tzv. **svedočné**. Nárok na svedočné si treba uplatniť do troch dní od výsluchu.

**Obete trestných
činov potrebujú
rešpekt, ochranu,
informácie,
odškodnenie.**